

SCHUILEN IN HET RIJKS: ACTIE VOOR EEN BETER KUNST- EN CULTUURBELEID #1

'Op zondag 27 februari 2011 zijn [...] meer dan 650 kunstenaars en kunstliefhebbers gaan schuilen in het Rijksmuseum Amsterdam. [...] Door bezoekers en pers te informeren konden we de positie van de beeldende kunstenaar onder de aandacht brengen. Er zullen nieuwe acties blijven komen tot de regering haar destructieve maatregelen terugdraait en er een constructief overleg met de sector gaat plaatsvinden.'

Dit citaat is afkomstig van de website schuileninhetrijks.nl. Het gelijknamige kunstenaarsprotest voert actie voor een beter kunst- en cultuurbeleid, want in de bezuinigingsplannen van het huidige kabinet wordt de beeldende kunstsector veruit het hardst getroffen. Enkele voorbeelden van dit ondoordachte nieuwe 'beleid': afschaffing van de WWIK, bezuiniging op de gemeentelijke budgetten (met verstrekking lokale gevolgen) en de heilloze, directe invoering van een verhoging van 6 naar 19% BTW.

Als beroepsvereniging van professionele beeldend kunstenaars draagt de GBK de actie een warm hart toe, omdat dit overheidsbeleid ook onze leden treft. 'Schuilen in het Rijks' is een gezamenlijk initiatief van beeldend kunstenaars en doet dus ook een beroep op alle GBK-leden. Om deze actie(s) onder uw aandacht te brengen en u een beeld te geven van die dag volgt hier een interview met Hjalmar Riemersma, GBK-lid, beeldend kunstenaar en actievoerder...

**Het is zondag 27 februari 2011.
Hoe begint jouw dag?**

'In de kou en de stromende regen wandel ik richting het Rijks. Ik zie een grote menigte paraplu's die bescherming bieden tegen de regen en symbool staan voor het kunstenaarsprotest 'Schuilen in het Rijks'. Van alle kanten komen er kunstenaars toestromen. Ik zie een groepje bekenden uit Arnhem staan en loop daarop af. Om 09.00 uur opent het Rijks haar deuren. Sommige kunstenaars kunnen pas anderhalf uur later hun entree maken vanwege zeer strenge toegangscontroles, maar ook omdat we allemaal gewoon een toegangskaartje kopen. De bewaking is zenuwachtig, bang dat de actie uit de hand loopt.'

Hoe reageren andere museumbezoekers?

'Aan iedereen, ook alle aanwezige pers, worden het manifest en de actiestickers uitgedeeld. Veruit de meeste bezoekers begrijpen de actie en uit hun sympathie. Er staan lange rijen kunstenaars voor de deur, 'gewone bezoekers' kunnen er niet in. Alleen, als ik voor de ingang sta gebeurt er iets raars. Een groep Japanse toeristen mét toegangskaartje krijgt ineens voorrang en

gaat zomaar naar binnen. Dat vindt iedereen flauw en er ontstaat wat boegeroep. Verder gaat het er allemaal heel goeddelijk aan toe.'

Enmaal binnen, hoe was de sfeer?

'Schuilen in het Rijks' was een vreedzame, slimme, doordachte en charmante actie. De sfeer was broederlijk, bij vlagen met bravoure. Het personeel had de opdracht gekregen zich die dag neutraal op te stellen, want de actie is niet in samenspraak met het Rijks tot stand gekomen. Het Rijks was en is uiteindelijk niet tégen de actie, maar wilde een neutrale positie behouden. Ik vond het jammer dat het Rijks deze actie niet ondersteunde. Dat was een mooi gebaar geweest, zeker omdat het Rijks nu al zó lang 'dicht' zit [sinds 2003].'

Wat gebeurde er binnenin het Rijks?

'Iedereen heeft natuurlijk de kunst bekeken, en er werden verschillende interessante toespraken gehouden. Hoewel de pers ook aanwezig was, mocht er helaas niet worden gefotografeerd of getelefoneerd, dus het contact met de buitenwereld verliep vanuit de wc's via Twitter. In tegenstelling tot een 'normaal' museumbezoek werd er, tot ergernis van de bewaking, veel en luid door de kunstenaars gediscussieerd. Alles ziet er heel netjes uit, maar de zalen zijn heel klein. Je bent er zo doorheen. Na een tijdje heb je het dus wel gezien, krijg je zin in koffie. Maar omdat het Rijks nu zo klein is [alleen de Philipsvleugel is geopend], is er nog geen kantine. Daarom besloten we rond 13.00 uur naar buiten te gaan, maar daar hoefden we ons niet schuldig over te voelen. De hele dag door stroomden er verse kunstenaars toe.'

De actie keert zich tegen de onevenredig harde bezuinigingsplannen op kunst en cultuur. Wat merk(te) je van die proteststem?

'Deze actie was weliswaar leuk en kleinschalig, maar gaat wel degelijk ergens over! De voor kunstenaars ongunstige tijdgeest werd niet alleen door de sprekers verwoord en geanalyseerd. Overal hoorde ik de mensen praten over het penibele beeldende kunstklimaat in Nederland. De afgelopen jaren is de beeldende kunst meer en meer verzakelijkt. Kunstenaars moeten zich

kunnen redden als ondernemer. Maar daar moeten kunstenaars wel de kans toe krijgen! Het meest stuitend en onbegrijpelijk is de oneerlijkheid waarmee de bezuinigingsplannen gepaard gaan in vergelijking met die in andere sectoren. De economische recessie bemoeilijkt de verkoop. En daar komt nu die plotselinge verhoging van 6 naar 19% BTW bij. Dat is echt de druppel. 'Schuilen in het Rijks' gaat over erkenning uit de maatschappij voor de beeldende kunst en met deze actie komen wij als beeldend kunstenaars op voor ons beroep.'

Om de actie(s) in het Rijksmuseum Amsterdam te houden, is een symbolische keuze. Aan de hand van haar eigen collecties en geschiedenis vertelt het Rijks over het historische verloop van ons kunst- en cultuurbeleid.

Vanwege de verbouwing kunnen er nu max. 650 bezoekers tegelijk in het Rijks. Dit quotum werd makkelijk gehaald en daarmee is de 'bezetting' geslaagd, althans, dat was ze voor één dag in de media. Of de actie ook daadwerkelijk leidt tot een beter kunst- en cultuurbeleid in Nederland is nog maar de vraag en zal nog moeten blijken. Maar, de teerling is geworpen. ■

Behoeft aan meer argumenten, achtergronden, cijfers, feiten of nieuwe acties tégen de onverstandige bezuinigingsplannen, en vóór een beter kunst- en cultuurbeleid? Zomaar een greep:

> www.schuileninhetrijks.nl met meer info over dit kunstenaarsprotest, twee teksten - van Erik Wallert en Olphaert den Otter - die zondag 27-02-2011 tijdens actie #1 in het Rijks werden voorgedragen en: onderteken het manifest!

> Bastiaan Vinkenburg legt in 'Pamflet tegen de kaalslag 5' uit dat, hoe en waarom de bezuinigingen op kunst en cultuur veel omvangrijker zijn dan de 200 miljoen waartegen eerder landelijk geschreeuwd werd. In: NRC Handelsblad op 23-12-2010, p. 24.

Vind dit artikel met Google 'Pamflet tegen de kaalslag 5' onder de link die begint met <http://dezaaknu.wordpress.com>

> Robbert van Heuven, 'De grootste drogredenen om kunstsubsidies te schrappen', www.theater-centraal.nl

KANSEN MOET JE ZELF CREËREN

De GBK is *alive and kicking!* Wat te denken van tien GBK-tentoonstellingen in de afgelopen tien maanden? De GBK nieuwe stijl denkt dat je kansen zelf moet creëren. Wij moeten niet wachten tot anderen ons vragen om een rol te spelen in de ontwikkeling van creatieve en innovatieve steden. Wij moeten die rol zelf naar ons toetrekken. Met onverwachte acties, met voorstellen voor nieuwe projecten, met ingezonden brieven in de krant, met inspraakreacties in de politiek. De GBK-organisatie komt steeds beter in vorm. Inmiddels hebben we zes

bestuursleden en achttien commissieleden. Nu komt het aan op concrete voorstellen om de beeldende kracht van kunstenaars bij bewoners, ondernemers en bestuurders overtuigend voor het voetlicht te brengen. Dat kan op allerlei manieren. Met een tentoonstelling die de aandacht vestigt op een bepaalde stijl of stroming binnen de beeldende kunst. Met een project dat alle gangbare opvattingen over exposeren ter discussie stelt. Met een workshop of werkgroep om met andere kunstenaars een bepaald onderwerp verder uit te diepen. Of door deel te nemen aan landelijke acties en daar verslag van te doen. Wij kiezen er als

beroepsvereniging voor om nieuwsgierig de bakens te verzetten. Experimenten, pogingen, onderzoek. Hoe kunnen kunstenaars beeldende kracht verzilveren in de maatschappij? Sluit je aan, kom met voorstellen en doe mee met de onderzoeksprojecten van de GBK nieuwe stijl.

Het bestuur

P.S. Tot slot nog een oproep: gebruik je kunstenaarspagina op www.gbk.nl Curatoren en andere geïnteresseerden van binnen en buiten de vereniging gebruiken deze site als inspiratiebron en naslagwerk.

ACTIVITEITEN VAN GBK-LEDEN

Casper Verborg exposeert tot en met 4 april zijn nieuwste olieverfschilderijen bij galerie Stills, Voorstadslaan 68 in Nijmegen, www.galeriestills.nl

Van 2 t/m 10 april 2011 wordt in Amsterdam de eerste Liaisontentoonstelling gelanceerd die vervolgens doorreist naar Antwerpen en Miami. Vier samenwerkende Nederlandse galeries (Salome Art Venture, Cabinodd, Galerie Bonnard met o.a. **Elzo Dibbets** en ArtHebda Consulting) presenteren een kruising tussen klassieke en moderne figuratieve kunst, realisme, surrealisme en aanverwante stijlen. Traditionele technieken worden naast digitale kunst tentoongesteld in de industriële Loods 6. Het doel is het doorbreken van doolhofsettings en het op een heldere en overzichtelijke manier presenteren van kunst. Loods 6 Bagagehal, KNSM laan 289, Amsterdam, www.liaisonexpo.com.

In Tentoongesteld nestelen zeven kunstenaars zich in de collectie van museumgoudA, onder wie **Anke Land** en **Pier Pennings**. Dichter Leo Vroman (° Gouda 1915) schreef speciaal voor deze expositie het gedicht 'Tentoongesteld'. Curator Pier Pennings selecteerde de kunstenaars vanwege hun artistieke verwantschap met Vromans poëzie: zijn oeuvre dient als inspiratiebron, niet als leiband. Er ontstaat géén literaire parafraze, maar beeldende kunst die gegroeid is op de bodem van het museum met de poëzie van Vroman als mest. Tentoongesteld is nog te zien t/m 10 april 2011, Vromans 96ste verjaardag, www.museumgouda.nl

Zclose, de GBK-expositiereeks in Het Klooster in Tiel, plaats in haar 3de editie de werken van beeldend kunstenaars **Carien Engelhard** en **Anneke Hermkens** bij elkaar. Deze combinatie levert visueel een misleidend geheel op: tekening of object? In de kleine en intieme ruimte van Het Klooster in Tiel ontstaat een spannend treffen tussen twee kunstenaars. Spannend, omdat de kleine ruimte dat afdwingt en spannend door de geëxposeerde werken zelf. Expositie **Zclose #3** met **Carien Engelhard** en **Anneke Hermkens** duurt nog t/m 24 april 2011. Het Klooster, Sint Agnietenstraat 26 in Tiel, www.gbk.nl

Artantique is een jonge kunst- en antiekbeurs waar naast oude kunst en antiek ook de nieuwste hedendaagse kunst te zien en te koop is, o.a. van **Carien Engelhard**. Aan Artantique wordt in 2011 door ca. 70 handelaren en galeriehouders deelgenomen. De beurs biedt het publiek een ruim aanbod aan hoogwaardige kunst en antiek, van oude tot actuele kunst en van antiek tot vintage design. Artantique vindt dit jaar voor de tweede keer plaats van 17 t/m 25 april in Jaarbeurs Utrecht, Jaarbeursplein 6, Utrecht, www.artantique.nl

Karin Hoogesteger is van 26 maart t/m 24 april 2011 te zien met haar solo-expositie 'SUM' in Galerie Rademakers, Prinsengracht 570-72 Amsterdam, www.galerierademakers.nl

Marena Seeling vervaardigde voor De Nieuwe Kamer de installatie 'Ruimten Rondom' waarbij ze de specifieke eigenschappen van deze plek gebruikte. Tot en met 10 mei te zien in De Nieuwe Kamer / Stadhuis Nijmegen, Korte Nieuwstraat 6, Nijmegen.

In het nieuwste gebouw van de Faculteit Economie en Management van de HAN worden twee beelden van **Ria Roerdink** tentoongesteld: 'Ik ga vaarwel' en 'Waar jij gaat daar ga ik niet'. Twee witte figuren die geheel bedekt zijn met twee gedichten. Van 25 maart 2010 t/m 1 juli 2011, Locatie F.E.M. HAN, Laan van Scheut 10, Nijmegen, www.han.nl

Vinaigrette (Lynke de Joode) doet mee aan Kamer zoekt Kunstenaar. Drie kunstenaars voorzien een hotelkamer voor twee jaar (t/m 5 jan. 2013) van kunst in het Hotel of Modern Art op landgoed Avegoor. Dit is een initiatief van stichting Zin in Kunst i.o.v. Hotel Avegoor, Zutphensestraatweg 2 in Ellecom, www.avegoor.nl

BARBARA POLDERMAN NEEMT EEN VOORSPRONG OP ZICHZELF

Het thema van het werk van Barbara Polderman lijkt klassiek. De Arnhemse kunstenares maakt levensgrote beelden van mensen en dieren. Door haar bijzondere materiaalkeuze ontstaan echter unieke portretten, die juist in hoge mate materieloos zijn.

Door Martin Pieterse

Hoe beeld je een wolf uit, zonder dat het resultaat lijkt op een plaatje uit een biologieboek? Met andere woorden: hoe ziet de geest van een wolf eruit, en hoe vang je die geest in een vorm? De levensgrote wolf die Barbara Polderman in 2004 voor een particulier maakte, lijkt beslist niet op een zoologisch correcte wolf. Het is een wolf, omdat het beeld van binnenuit 'wolvig' is. De wolvigheid heeft bezit genomen van het materiaal. Een onzichtbare, spirituele wolf is quasi ondergedompeld in een lappenmand, om er als materiële wolf uit te klimmen: een wolf van bruine en grijze lapjes, en restjes bont. Nu staat hij bij iemand in de kamer: een dreigende oerkracht, zoekend naar de geur van zijn prooi. Een wolf zoals een Indiaanse sjamaan hem meteen zou herkennen.

Materialen

De meestal levensgrote mens- en dierfiguren van Barbara Polderman zijn gemaakt van allerlei hergebruikte spullen: lapjes stof, breisels, gordijnkwasten, kledingknopen, restjes bont, repen tapijt en gobelin. De materialen zijn met een zichtbaar engeligeduld op een ondergrond aangebracht, gespannen over een stevig geraamte, soms aangevuld met elementen van keramiek. Het is een ambachtelijke, zeer tijdrovende manier om een sculptuur te maken. Polderman heeft deze bewerkelijke techniek met opzet gekozen. 'Het maken, en de tijd die ik eraan besteed, zijn het allerbelangrijkste', zegt ze met nadruk. 'Omdat de uitvoering zo lang duurt, kan ik er ook lang en indringend over nadenken.'

'Natuurlijk moet het basisidee kloppen, dat ook. Ik heb veel ideeën, al vind ik uiteindelijk 98 van de honderd ideeën niet goed genoeg. Alleen als een idee heel krachtig is, begin ik eraan. Maar pas doordat ik er zo langdurig fysiek mee bezig ben, letterlijk steekje voor steekje, raakt zo'n idee ook echt beziel. Mijn energie en concentratie sijpelen als het ware door in het werk.' Barbara Polderman spreekt liever niet over een meditatieproces. 'Daarvoor is het te fysiek. Maar het is wel een proces waarbij ik probeer om het oorspronkelijke idee een stuk verder te krijgen, dan ik het vooraf heb bedacht. Ik laat mezelf al doende dingen zien, waarvan ik het bestaan niet vermoedde. Ik neem tijdens het maken als het ware een voorsprong op mezelf.' Ze wijst op een beeldengroep, getiteld *Liggende vrouw*

strijder (2009), mixed media, 195x50x55 cm.

met drie paarden. 'In de oorspronkelijke opzet droeg de liggende vrouw één paard op haar borst. Ik heb er lang aan gewerkt, wel een maand of drie, heel intensief. Na enige tijd zag ik dat één paard niet genoeg was, maar dat het er drie moesten zijn. Dus werden het er drie. Het is belangrijk om een sterk idee te hebben, als je vervolgens maar bereid bent om dat idee ook weer los te laten. Je moet je niet vastklampen aan je eigen zekerheden. Vergelijk het met een reis: het is lekker veilig als je precies weet waar je reis naartoe gaat, langs een vertrouwde route. Maar een reis wordt pas een avontuur als je je onderweg laat verrassen door nieuwe, onverwachte ervaringen.'

Verschil

Barbara Polderman creëert zowel mens- als dierfiguren. Volgens haar maakt het een groot verschil, of ze een mens of een dier uitbeeldt. Ook voor de beschouwer. 'Ieder mens is in staat om andere mensen te duiden. Je ziet meteen of iemand een man of een vrouw is, jong of oud, zwaarmoedig of vrolijk. Dat is bij dieren veel moeilijker. Dieren laten zich niet in een oogopslag interpreteren. Dat maakt een dierfiguur vaak mysterieuzer. Aan de andere kant kun je de grotere 'leesbaarheid' van een mensfiguur ook bewust inzetten om de kijker tot nadenken aan te sporen.' Ze wijst op een beeld van een man en een vrouw, die innig in elkaars armen liggen. 'Ieder mens begrijpt meteen wat hier aan de hand is. Ieder mens is vertrouwd met een kus of een omhelzing. Het is iets intiems, maar ook iets universeel menselijks. Ik zet de tijd als het ware stil op het moment waarop twee mensen heel dicht bij elkaar zijn, lichamelijk en emotioneel. Een moment waarop mensen geneigd zijn te denken: goh, wat zijn we nu dicht bij elkaar! Maar zodra je dat denkt, sta

je eigenlijk al weer op afstand van je samenzijn, op afstand van de ander. Nabijheid en afstand op hetzelfde moment: iedereen heeft het wel eens ervaren.'

Olifanten

Recent maakte Barbara Polderman grote indruk met een complete familie olifanten, vrijwel geheel gemaakt van stofresten en andere hergebruikte materialen. De groep groeide uit tot een ware publiekslieveling, niet in de laatste plaats omdat de bijna levensgrote dieren overweldigend aanwezig zijn, en beziel lijken met waarachtig leven. Letterlijk een 'groot' werk, dat tijdens de expositie Made in Arnhem Invites in 2009 bijna een hele zaal van het Arnhemse Gemeentemuseum in beslag nam. Groot, en groots. Barbara Polderman moet een beetje lachen. 'Ik vind het niet belangrijk dat mijn werk over grote of grootse onderwerpen gaat. De dingen die ik bedenk bestaan vaak al. Het is vooral interessant om in de diepere lagen van een wezen door te dringen. De mentale en de fysieke kant van dit proces moeten in balans zijn. Pas dan kan een werk uitdrukken wat ik bedoel. Het is niet zo belangrijk om het allemaal theoretisch te onderbouwen. Het is een samengaan van intuïtie en ratio.' Als kunstenaar heeft Barbara Polderman zich erbij neergelegd, dat ze nooit meer onbevangen overweldigd kan worden door haar eigen werk, zoals haar publiek vaak overweldigd wordt. Maar soms wordt ook zij nog onverwacht door haar scheppingen gegrepen. 'Mijn werk *Uil op nest* heeft ooit een lange reis langs allerlei tentoonstellingen gemaakt. Ik had het zeker anderhalf jaar niet meer gezien. Toen ik het voor het eerst na al die tijd weer zag, was ik er oprecht door verrast en ontroerd. Ik hoop dat mijn publiek het ook zo ervaren heeft.'

vrouw met hoed (2007), mixed media, 110x65x65 cm.

Barbara Polderman (Wisch 1971)

Opleiding:

1992 - 1996 Hogeschool voor de Kunsten Arnhem
1997 - 1998 Sint Joost Breda (tweede fase)

Exposities, onder andere:

2004: Kunstuitleen Friesland
2006: Reuten Galerie, Amsterdam
2007: Gallery Long & Ryle, Londen
2008: Galerie Ron Mandos, Amsterdam
2009: Museum voor Moderne Kunst, Arnhem
2010: Museum Het Valkhof, Nijmegen
2011: Galerie SANAA, Utrecht

Werk van Barbara Polderman is onder andere opgenomen in de collecties van de Rabobank, Museum het Valkhof in Nijmegen, het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem, en in de kunstcollectie van de provincie Gelderland. Ze heeft diverse prijzen voor haar werk ontvangen, onder andere in Duitsland. Barbara Polderman woont en werkt in Arnhem.

BEN BODT ZOEKT WEER EEN NIEUWE UITDAGING

Door Martin Pieterse

De Arnhemse schilder Ben Bodt is een kunstenaar die beslist niet vast wil roesten in een enkele stijl of techniek. Als hij ergens te lang mee bezig is, dan begint het te kriebelen. Dan is het tijd voor verandering. Die verandering moet wel een beetje spontaan komen.

2010 was een moeilijk jaar voor Ben Bodt. De Arnhemse schilder werd vorig jaar met ernstige hartproblemen opgenomen in het ziekenhuis. De lange weg terug naar gezondheid had ook invloed op zijn kunst. 'Ik was een beetje down, en had geen zin om de hele dag in mijn atelier te zitten. Eigenlijk heb ik pas sinds kort de draad weer opgepakt', zegt Bodt. Meteen preciseert hij, bijna samenzweerderig: 'Laat ik zo zeggen: ik ben voorlopig weer bezig met de dingen waarmee ik bezig was, voordat ik ziek werd. Maar ik zoek wel naar iets anders. Er broeit al heel lang wat. Ik ben er nog niet uit wat het gaat worden. Ik denk erover na. Zoiets moet je niet forceren. Het moet een beetje spontaan gaan, vind ik. Gewoon: een nieuwe weg inslaan.' Verandering is de rode draad in het leven en het werk van Ben Bodt. In de jaren zestig werd hij aan de Arnhemse kunstacademie opgeleid tot reclametekenaar. Eind jaren zestig werkte hij voor diverse Amsterdamse reclamebureaus. Het tekenen vond hij best leuk, maar de opgefokte werksfeer begon hem snel tegen te staan. 'Ik vond het verschrikkelijk, al die bekatte yuppen! Op een gegeven moment heb ik tegen een van die bazen gezegd: je zoekt het zelf maar uit, en ik ben weggegaan.'

Duiken

Een vriend op Bonaire nodigde hem uit, om te komen duiken in de zee rondom het eiland. Onder water vond de kunstenaar een wereld met meer bezieling dan in zijn oude kantoor aan de Keizersgracht. Bodt dook ook in andere wereldzeeën. Ontdekkingsstochten in de Caribische Zee, de Rode Zee en de Indische Oceaan inspireerden hem tot sprookjesachtige tekeningen in kleurpotlood: langzaam deinende onderwaterwerelden vol vissen, koralen en spiegelende luchtbelletjes.

Kleurpotloden gaven een mooi resultaat, maar eind jaren zeventig wilde Bodt eindelijk wel eens schilderen, het liefst in olieverf. Op de academie had hij nooit echt schilderen geleerd. 'Maar ik had toen een atelier in de Koningstraat in Arnhem. Boven me woonde de schilder Herman van der Hoff, daar trok ik veel mee op. Die gozer kon goed schilderen. Daar zat ik dan naar te kijken, hoe hij dat deed. Van hem heb ik het geleerd. Nou ja, geleerd. Ik vind schilderen nog steeds moeilijk, technisch moeilijk. Moeilijk, maar spannend.' Hij draait zich om en wijst naar een recent schilderij met een glazen kommetje. 'De weerspiegeling in die kom: zoiets zie ik dan, dat vind ik mooi. Dan denk ik: dat wil ik in verf maken. Maakt niet uit of het moeilijk is. De uitdaging van het schilderen, keer op keer, daar gaat het mij om.'

Poortjes

In de jaren tachtig schilderde Ben Bodt semi-abstracte landschappen. Een soort zwevende werelden vol torens, poortjes en wapperende vlaggen, uitgevoerd in heldere kleuren. Aangename plekken waar je ziel kon wonen, zonder zich zorgen te maken over perspectief of zwaartekracht, of over de dag van morgen. Mensen wilden het graag aan de muur hebben. Ben Bodt hoefde het alleen maar te maken. Maar het ging weer broeien. Ben wilde wat nieuws, en breken met de toene-

aan begonnen?' Hij wijst op het schilderij met het draadmandje met eieren. 'Al die verroeste ijzerdraadjes een voor een schilderen, daar werd ik op het laatst wel een beetje *nuts* van. Ik ben gek op een uitdaging, maar in dit geval duurde de uitdaging wel erg lang.'

Surrealistisch

Hoe verhoudt zijn werk zich tot het werk van die andere realistische schilder van stilleven, Henk Helmantel? Bodt is beslist: 'Ik vind het technisch erg knap wat Helmantel doet, maar verder heb ik er niet zoveel mee.' Hij draait zich om en wijst op een schilderij met een aardewerk schaal op een roodwit gestreept kleed, dat bijna gewichtloos lijkt te zweven in een verregaand geabstraheerde compositie. 'Het is bij mij altijd een beetje vreemdend. Dat zoek ik bewust, ja. Als je naar mijn tekeningen uit de jaren zeventig kijkt, dan hebben die ook iets surrealistisch. Dat surrealistische vind je nu weer terug in mijn stilleven.' Met een bijna verontschuldiggende schouderophaal: 'En het moet een klein beetje esthetisch zijn, hè. Je mag het tegenwoordig al bijna niet meer zeggen, maar ik wil er wel een mooi plaatje van maken, zo simpel is het.' Dat kan over een jaar dus heel anders zijn. Ben Bodt voelt het immers weer kriebelen. 'Ja, ik ben op zoek naar een nieuwe uitdaging. Je moet als kunstenaar wel gevoed blijven, vind ik. Het moet spannend blijven. Ik kan niet precies vertellen wat het gaat worden. Ik ben niet zo goed met woorden. Dingen overkomen je. Maar ik hoop wel dat het lukt. Ik hoop het echt.'

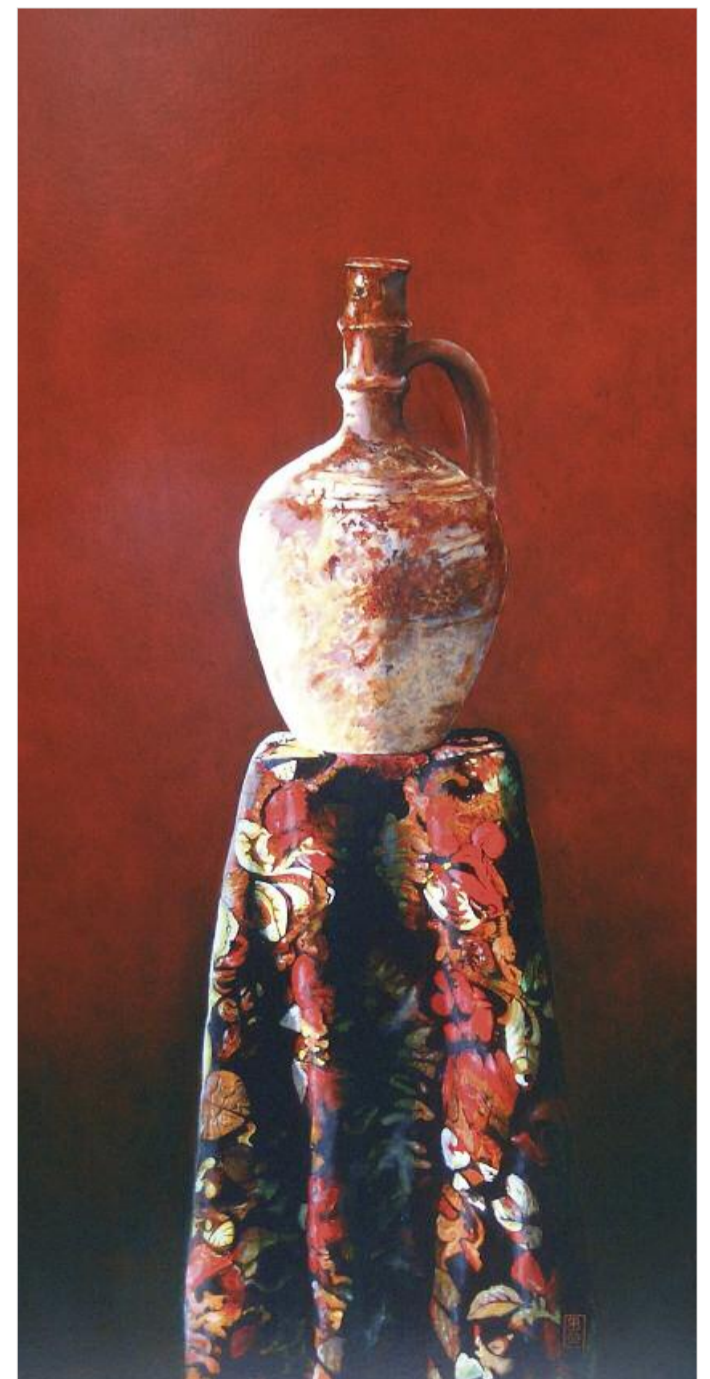

glazen schaal (2006), olieverf op linnen, 100x100 cm.

mende artistieke sleur. Eind jaren negentig begon hij met het zo realistisch mogelijk schilderen van stilleven, een thema dat hij tot vandaag trouw is gebleven.

Aan de muur van zijn atelier hangt een deel van zijn recente werk. Een opvallende constante is de grote aandacht voor de stofuitdrukking van de geschilderde voorwerpen. De schittering van het licht in een glazen kom of in een kristallen bol; de kruimelige structuur van een verroest draadmandje met eieren; de matte weerschijn van het licht op een gipsen kop: alles is met zichtbaar engelengeduld uitgewerkt.

'Ik vind dat eindeloze pielen wel aangenaam, ik word er rustig van', zegt Bodt met een grijns. 'Het is een soort sport, om iets wat ik in het echt zie in verf weer te geven. Dat is best lastig. Soms is het wel eens zo moeilijk, dat ik denk: waar ben ik

kruik (2010), olieverf op paneel, 100x50 cm.

Ben Bodt (Arnhem 1943)

Opleiding:
Academie voor Beeldende Kunsten Arnhem

Exposities, onder andere:
1996: Marialust, Apeldoorn
1997: Galerie Hazelzet, Minderhout (België)
2000: Galerie Stijl, Arnhem
2004: Huntenkunst, Doetinchem
2005: International Arts Festival, Shanghai (China)
2008: Galerie De Vijf Eijken, Arnhem
2009: Galerie A-quadraat, Vorden
2011: Hekkelman, Arnhem

Werk van Ben Bodt is onder andere opgenomen in de collecties van de gemeenten Arnhem en Nijmegen, van de provincie Gelderland en van Ohra Verzekeringen in Arnhem. Hij werkt regelmatig in opdracht. Ben Bodt woont en werkt in Arnhem.

BERICHTEN

De GBK streeft ernaar om zoveel mogelijk nieuwe leden te werven om zo een krachtige stem te laten horen als professionele beroepsvereniging met een groot draagvlak in Gelderland. Nieuwe leden van de laatste maanden:

Cornelia Bruinewoud > Het werk van Cornelia Bruinewoud onthult het verstrijken of ontbreken van tijd. De vormen die ontstaan, vertellen het verhaal over de invloed van tijd op het landschap, materie of ruimte. Hoewel ze werkt met verschillende materialen en technieken, maakt ze veel en vaak gebruik van steen vanwege het bijna eeuwige karakter. Dit tijdloze materiaal komt ook terug in haar schilderijen. In de bewegingloze, bijna abstracte composities over stenen, bergen en andere desolate landschappen, lijkt het alsof de tijd niet verstrijkt.

www.corneliabruinewoud.nl

Cornelia Bruinewoud,
staan in het licht (2009),
acryl op linnen,
90x90 cm.

Iris Burghout > Iris Burghout tekent de snelle veranderingen en korte levens van bloemen. Hun gedrag, of een gebeurtenis uit het leven van die bloem, wordt later - al dan niet ruimtelijk of op doek - uitgewerkt in series met een thema. Voor Burghout vormt de bloei van een bij voorkeur uitbundig bloeiende bloem zoals de hortensia of pioenroos, het hoogtepunt. Het werk is kleurrijk, organisch, barok van karakter en wil ons bewust maken van de schoonheid van flora.

www.irisburghout.nl

Iris Burghout,
drama (2010),
olieverf op doek,
100x100 cm.

Anne von Freyburg > Anne von Freyburg heeft een achtergrond in de modevormgeving en houdt zich bezig met het bewerken van foto's. Maatschappelijke schoonheidsidealen fascineren haar. Door foto's op een agressieve manier te bewerken tracht zij de foto van haar uiterlijke kenmerken te ontdoen. Vervolgens bouwt ze het beeld langzaam en handmatig weer op. Na een serie agressief bewerkte foto's is Anne recentelijk een stap verder gegaan. In portretfoto's heeft zij de foto achterwege gelaten, een figuur geïsoleerd en de zintuigen met zwart garen dichtgenaaid. Hiermee verbeeldt zij een menselijke behoeften om verstikkende en verdorven invloeden uit de maatschappij uit te sluiten en een innerlijk leven meer toe te laten.

[Meer over Anne op www.myartspace.com](http://www.myartspace.com)

Anne von Freyburg,
z.t. (2009),
gemengde technieken
op doek,
160x125 cm.

Eef de Graaf > De wortels van het werk van Eef de Graaf liggen in de uitgangspunten van het constructivisme; kunst moet abstract zijn en zich bedienen van de meest universele beeldmiddelen. Eef de Graaf huldigt die opvatting ook, zij het minder dogmatisch dan de echte puriteinen. Die constructivistische beeldtaal krijgt zijn neerslag in De Graaf's eigen vormonderzoek en resulteert in objecten en beelden. Jarenlang vormden monochrome, witte reliëfs de basis van zijn werk. Vanaf 1994 spelen zwart, grijs en de primaire kleuren een grotere rol. Vaak vormde de driehoek het uitgangspunt in zijn zoektocht naar balans en harmonie. De triangulaire vormen komen uit de wand naar voren en lijken een logische stap naar een volledig ruimtelijke beeldtaal. De laatste jaren is Eef de Graaf een nieuwe weg ingeslagen. De Graaf in 2005: "Na bijna 10 jaar lang alle aspecten van de driehoek als beeldend vormelement te hebben onderzocht, ben ik nu een klein jaar geobsedeerd bezig de mogelijkheden van het vierkant te ontdekken".

www.eef-de-graaf.nl

Eef de Graaf,
9x rood/zwart (2009),
kartonrelief,
25x25 cm.

Hanny Heetman > Het werk van Hanny Heetman draait om herinneringen en verhalen rond mensen en plekken. Een foto vormt het uitgangspunt in de zoektocht naar persoonlijke betekenissen. Door te schilderen of foto's digitaal te bewerken wordt de herinnering aan en de betekenis van zo'n verhaal zichtbaar. Het resultaat biedt ze aan als het begin van een verhaal of dialoog. Ook haar beelden van porselein, keramiek, was en steen getuigen van haar fascinatie voor een levendige dialoog, nu tussen vorm, materiaal en techniek. Met installaties in de openbare ruimte geeft zij commentaar op de wijze waarop de mens hiervan gebruik maakt.

www.hannyheetman.nl

Hanny Heetman,
twinsisters nowhere to go (2010),
acryl, digitale print op linnen,
95x55 cm.

Wout Herfkens > De centrale vraag in het werk van Wout Herfkens is hoe hij ideeën uit religie en mystiek, in het bijzonder (zen)boeddhisme en christendom, op een hedendaagse manier kan gebruiken en vormgeven. Een religieus thema of motief combineert hij met elementen uit het dagelijkse leven of met ontwikkelingen in de maatschappij. Deze mengeling van het heilige en het alledaagse vormt hij met diverse materialen: van klei tot readymade materialen zoals textiel, speelgoed, hondenhaar en veren. De context en sfeer waarin zijn werk wordt tentoongesteld is belangrijk voor de beleving en betekenis van het kunstwerk.

Wout Herfkens,
sebastian (2009),
keramiek,
24x30x15 cm.

Karin Hoogesteger > De schilderijen van Karin Hoogesteger verbeelden haar constante zoektocht naar de werkelijkheid achter de werkelijkheid. Mensen, in het bijzonder het kind, vormen altijd het onderwerp. Haar techniek is gelaagd en bestaat meestal uit acryl in combinatie met potlood, dan weer gemengd met houtskool, Chinese inkt of (rijst)papier. Het liefst werkt ze op het pure linnen omdat dat voor haar symbool staat voor het 'naakte' zelf.

www.karinhoogesteger.nl

Karin Hoogesteger,
dakini (2011),
acryl op linnen,
100 x 80 cm.

Rijnder Kamerbeek > In de schilderijen van Rijnder Kamerbeek is het opbreken van 'visuele realiteit' het hoofdmotief. "Beelden uit het dagelijkse leven, van krantenfoto's en journaalbeelden, worden in mijn werk zo geschilderd dat de kijker gaat twijfelen aan de bron: wat is er nageschilderd, was het werkelijk zo, wat weet ik zelf eigenlijk van die werkelijkheid?".

www.rkamerbeek.nl

Rijnder Kamerbeek,
z.t. (2010),
olieverf op linnen,
50x60 cm.

Mark Kramer > Centraal in het werk van Mark Kramer staat de eenzaamheid van de mens. In zijn oeuvre van objecten en installaties creëert hij een imaginaire wereld waarin de mens rondwaalt. Een surrealistisch landschap waarin naamloze individuen, naamloze vlaktes bevolken, of verdwaald raken in de leegte van een open ruimte. Door modelbouwfiguren te manipuleren tot nieuwe figuren ontstaat een surreële wereld die een spiegelwereld lijkt te zijn van de werkelijkheid. De beelden gaan over isolatie, angst, desolaatheid, fragiliteit en de nietigheid van het menselijke bestaan. Soms transformeert hij gehele ruimtes tot een imaginair landschap.

www.markkramer.nl

Mark Kramer,
landscape (2007),
gemengde technieken op canvas,
50x70 cm.

Heidi Linck > Heidi Linck maakt tekeningen in inkt op papier en tijdelijke of permanente installaties in opdracht of op eigen initiatief. "Architectuur en ruimtelijke ordening zie ik als tastbare uitingen van een verlangen naar orde, veiligheid en beheersing. Mijn werk richt zich op de onvermijdelijke ontregeling van deze orde. De plek als verlaten en ontoegankelijke ruimte staat in elk werk centraal. Het afsluiten en leeg laten staan van een openbare ruimte, maar ook het betreden van een private of verboden ruimte, brengen verande-

ringen en reacties op gang die samenhangen met de maatschappelijke, economische en politieke situaties". Het gebruik van licht en donker en incidenteel geluid is in haar installaties essentieel, omdat die de leegte van een ruimte benadrukken én opvullen zonder zelf fysieke massa te bezitten.

Heidi Linck,
rich people having fun #2 (2010),
tekeningen van inkt op papier,
64x96 cm.

Maaike Sietzema > De uit dunne laagjes acrylverf opgebouwde schilderijen van Maaike Sietzema verbeelden de 'bevroren momenten' in een geconstrueerd verhaal. De figuren gaan óf helemaal op in de herkenbare maar onwerkelijke omgeving, of ze staan er helemaal los van. Het gekozen moment legt de vinger op de zere plek: kiezen tussen dreiging of voorspoed, alleen kiest niet de figuur maar de kijker hoe het verhaal afloopt.

www.maaikesietzema.carbonmade.com

Maaike Sietzema,
summer job I (2011),
acryl op linnen,
90 x 120 cm.

Linda van Sommeren (aspirant-ld) >

Naast haar grafische werk realiseert Linda van Sommeren ook community-art projecten in publieke ruimtes. Ze beschouwt ontwerpen als het creëren van nieuwe ontmoetingen tussen materialen, maar ook tussen mensen. Ze onderzoekt de mogelijkheden van (grafische) vormgeving die evenwel non-lineair kunnen zijn door de verschillende belevingen van mensen. Multidisciplinair te werk gaan is voor haar daarom net zo belangrijk als samenwerking. Terugkerende elementen zijn taal en het spelen met woorden en betekenissen.

www.lindavansommeren.nl

Linda van Sommeren,
niemandsland (2010),
serie van 20 fotoprints, 10x15 cm.,
6 verkeersborden op ware grootte.

Petra de Vries > Petra de Vries schildert portretten, voornamelijk van vrouwen. De gemengde techniek verradt een voorliefde voor de potloodtekening. De vrouwen, of meisjes, worden altijd vergezeld door tenminste één of meerdere kamerplant en versierd met attributen zoals kevers of kroontjes.

www.petradevries.nl

Petra de Vries,
little princess (2010),
gemengde technieken
op doek, 90x90 cm.

Ook kunstinstellingen en -liefhebbers zijn van harte welkom als vriend van de GBK. Nieuwe vrienden van de afgelopen periode: **Thijs Bisschops, Luuk van Geffen, Evelien Jansen, Lotte Menkman**

OVER DE GBK

De Gemeenschap Beeldende Kunstenaars (GBK) is sinds 1947 actief als beroepsvereniging van professionele kunstenaars in Gelderland. De GBK telt zo'n driehonderd leden. De vereniging zet zich actief in voor het belang van de beeldende kunst in Gelderland en presenteert zich als klankbord, intermediair en waakhond. De GBK organiseert ook tentoonstellingen die de kwaliteit van Gelderse kunstenaars op een bijzondere manier belichten. Leden zijn welkom op de speciale GBK-avonden en ontvangen de GBK-nieuwsbrief met interviews en actueel nieuws. De GBK is lid van de Federatie Nederlandse Kunstenaarsverenigingen.

De GBK heeft een onbezoldigd bestuur bestaande uit zes leden: Marlies Leupen (voorzitter), Thijs Bisschops (secretaris), Ietje van den Berg (penningmeester), Rosell Heijmen, Jessica Helbach en Hans Walraven. Het bestuur wordt ondersteund door diverse commissies.

GBK | Postbus 307, 6800 AH Arnhem
info@gbk.nl | www.gbk.nl

COLOFON

Redactie **Evelien Jansen,**
redactie@gbk.nl
Portretten **21 Lux photography -**
Heike Engel
Ontwerp **Krijn Ontwerp**
Drukwerk **Drukkerij Trioprint**

GBK Gemeenschap
Beeldende
Kunstenaars